

"Proletarec" je
delavski list za
misleče čitatelje

PROLETAREC

Official Organ Jugoslav Federation, S. P. — Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

GLASILO
PROSVETNE
MATICE J.S.Z.

ST. — NO. 1368. Entered as second-class matter, December 6, 1937, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 29. NOVEMBER (NOVEMBER 29), 1933

618

Published weekly at
3039 W. 26th St.

LETO — VOL. XXVIII.

NEUSPEHI VLADE V BOJIH ZOPER KRIZO

ARMADA BREZPOSELNIH SE ZELO POČASI ZMANJŠUJE

Republikanci bombardirajo Roosevelta.—Velik spor radi valute.—Delo za prehrano

BREZPOSELNOST ni to zimo nič manjša ko lansko, dasi skušajo vladne statistike prikazati položaj v bolj rožnati barvah. A. F. of L. je iz svojih in vladnih poročil ter statistik izračunala, da je bilo oktobra 10,076,000 brezposelnih, ali 11,000 več ko v septembri. Odsavljanja se nadaljujejo. Milijone delavcev je zaposlenih le po par dni v tednu, da zaslužijo za najpotrebejšo hrano.

Plača povprečnega delavca je zvišana od septembra do konca oktobra, kakor pravi statistika A. F. of L. \$1.20 na mesec, ali 1.4 odstotka, življenske potrebščine pa so se v istem času podražile dobrega pol odstotka.

Meseca marca t. l., ko je bila kriza v Zed. državah na viški, je bilo 13,689,000 delavcev brez vsakoga zasluka. Od tedaj so jih torej vposili le dobre 3 in pol milijona, največ na račun vladnih posojil in subvencij, in pa na račun tistih, ki so morali odstopiti nekaj štihov na teden, da so odvzeli čimveč brezposelnih iz seznama reliefs.

Tudi vlada hoče, da se zmanjša število onih, ki dobivajo podporo; v ta namen je obljubila, da bo s svojimi sredstvi upošilja pri raznih javnih delih štiri milijone delavcev. Najprvo tiste, ki dobivajo podporo, in potem, če bo še kaj služb, tudi druge.

Vlada si od te akcije nadeja veliko uspehov, medtem ko so kritiki mnenja, da bo ta zaposlitev le začasna. Industrija, ki edino lahko da brezposelnosti usodni udarec, je v stagnaciji.

Na neuspehe vlade kažejo čezdalje bolj republikanci, ki se pripravljajo na kongresne volitve prihodnje leta. Pravijo, da Roosevelt s svojo nezdravo ekonomsko taktiliko krizo povečava; vrhu tega pa vodi tudi v inflacijo, ki bo povzročila popoln gospodarski polom. Bogataši so si za ta slučaj preskrbeli vloge v zlatu v inozemskih deželah in ne bodo stradali, medtem ko bo ljudstvo v mestih, ki je odvisno samo od zasluka, v tem slučaju najbolj pričadeto. Vse važnejše trgovske komore, kapitalisti, bankirji in mnogi demokratični politiki zahtevajo od Roosevelt, da naj stabilizira ameriški dolar. Senator D. H. Hatfield pravi, da so ameriški imoviti sloji vložili že

EKONOMSKI TOKI V IZMENJANI VLOGI

Mihailo Kalinin, predsednik centralnega izvrševalnega odbora sovjetske Unije, je v svojem pozdravnem govoru Zed. državam dne 20. nov. po radiu zagotovil prijateljstvo ljudstva v USSR ameriškemu ljudstvu. Nagnal je dejstvo, da je USSR postal v 16. letih iz zaostale nazadnjake agrarne dežele moderna industrijska država. Ameriškim časnikom je potem tolmačil različne ekon-

omiske točke, ki jih narekuje razvoj. "V Rusiji," je dejal, "smo delali počasi in zdaj skušamo hiteti. Pri vas ste brzeli in zdaj si prizadevate zmanjšati hitrico. Vidite, kako se situacija spreminja?"

Na sliki je kos nove Rusije, ki se žuri v svojem programu za gospodarsko povzdrogo dežele.

Zahvalni dan 1933 v luči panike in lepih proglašov

Zahvalni dan zadnji četrtek v novembra je državni praznik. Predsednik in govorjeni ga vsako leto posebej proglašuje za dan zahvaljevanja za vse, kar je božje stvarstvo dalo ljudstvu dobrega. In pobožno je treba sprejeti tudi težave, ki jih je zadnjih nekaj let več kakor pa dobrega.

Demokratski govorjeni so v svojih proglaših svetovali, da se v četrtek 30. novembra med drugim zahvalimo za napredek, ki smo ga dosegli v teku leta pod modro Rooseveltovo vlado.

"Bodimo hvaležni, ker je dobitilo milijone brezposelnih spet zasluj", se glasi poslanica ilioškega govorjenja. "Plače so zvišane in mnoge tovarne, ki so dolgo počivale, so obnovile obrat. In tudi farmarji so na pragu boljih dñi in obilnejših priložnosti."

Kdor se hoče torej zahvaljevati, so mu našteli obilo lepih reči, toliko, da človek skoro pozabi, da smo v krizi že četrти zahvalni dan.

Scottsboro črnci spet pred sodiščem

Dne 27. novembra se je pričela v Decaturju v Alabami nova porotna obravnavava proti devetim zamorskim fantom, ki so obtoženi posilstva. Vrati se v isti dvoranu ko pred devetimi meseci, ko jih je portata spoznala krimim in obodila v smrt. Z apeli na višja sodišča jim je zagovorništvo izjavilo novo obravnavo, toda v okoliščinah, ki jo spremjamajo, bo čudež, ako bo razsodba zdaj bolj pravična kakor predviro.

Priporočite Ameriški družinski koledar

Ameriški družinski koledar letnik 1934, ki je te dni izšel, je vreden, da ga priporočate znancem in prijateljem v naroditev.

Zastopniki sovjetov uradno sprejeti v ameriško družbo

Razen par banketov, ki jih je priredil Armförg (sovjetska trgovska komora) v New Yorku za izbranjo družbo bankirjev, Američani niso imeli prilike od bližu opazovati zastopnikov USSR.

Dne 24. oktobra pa se je vršil v New Yorku v hotelu višje družbe Waldorf-Astoria banket na katerem je bil častni gost komesar za zunanjé zadeve Maksim Litvinov. Priredila ga je Ameriško-ruska trgovska komora. V ospredju, kjer je bila miza za najodličnejše goste, je bila velika ameriška zvezdnata zastava iz svile, in pa rdeča sovjetska zastava iz enakega blaga ter v nji zlati sovjetski znak kladiva in srca. Med gosti so bili John V. Davis, Kermit Roosevelt, Mrs. Ogden Reid, Parker Gilbert, ki je drug Morganove bančne hiše, in mnogo drugih predstavnikov ameriškega kapitalizma. Dogodilo se je prvič v tej deželi, da je v tako "odlični družbi" visela tik ameriške sovjetske zastava; in prvič, da so zastopniki ameriških finančnih institucij poslušali stope ne samo ameriško himno nego tudi Internacionalo! Organist je namreč igral obe, kakor je običaj na banketih, ki so prirejeni v počast diplomatu ali diplomatom te ali onim prijateljske države.

Ko je bil predstavljen komesar Litvinov, so ga pozdravili z navdušenim aplavdiranjem. Dejal je, da upa ne samo na prijateljstvo med USSR in Združenimi državami, nego tudi na tesno sodelovanje obeh dežel v prihodnji svetovni miru in splošni blaginji.

Tako so bili reprezentanti "boljševikov", katere so v Ameriki kartunisti navadno slikali vse porašene, razmršene, strgane in usive, z bumbo v roki, sprejeti v dostojno, lepo umito, elegantno oblečeno ameriško družbo.

Novi sovjetski poslanik Aleksander Antonovič Trojanski je ameriškim žurnalistom v Moskvi obljubil, da ne bo on in ne drugi uradniki v sovjetskih diplomatskih službi v Zed. državah na kakršenkoli način sodelovali v komunistični propagandi. "Komunizem ni predmet, ki ga je mogoče prenesti ali izvajati iz ene v druge deželi," jim je dejal.

Tudi v Moskvi se je že vršil uraden banket v počast ameriških gostov, na katerem je Aleksij Neiman, načelnik sovjetskega časniškega biroja, napisal na zdravje ameriškemu predsedniku Franklinu Rooseveltu. Vsi govorniki so poudarjali nado, da se bo med obeh deželama razvilo iskreno prijateljstvo in sodelovanje v skupno dobro.

Stotnik H. L. Cooper, predsednik Ameriško-ruske trgovske komore, je v svojem pozdravnem govoru hvalil Josipa Stalina, in ga imenoval enega izmed največjih vodiljev sedanja držbe. In udeleženci so pliskali!

Svetirali so bogata jedila, pripravljena na način, ki je bil v Rusiji običaj na časa carizma, seveda med aristokracijo. Koncertni spored, kolikor so ga imeli med govorji, je bil ruski.

Dva tisoč pet sto gostov je bilo navzočih.

Raymond Robins, ki je bil za časa vojne zaupnik predsednika Wilsona, je v svojem govoru med drugim dejal: "Ni preveč, ako rečem, da so uspehi sovjetske vlade tekmovali z vrednostjo vsega, kar je v Združenih državah.

Ko je bil predstavljen komesar Litvinov, so ga pozdravili z navdušenim aplavdiranjem. Dejal je, da upa ne samo na prijateljstvo med USSR in Združenimi državami, nego tudi na tesno sodelovanje obeh dežel v prihodnji svetovni miru in splošni blaginji.

Tako so bili reprezentanti "boljševikov", katere so v Ameriki kartunisti navadno slikali vse porašene, razmršene, strgane in usive, z bumbo v roki, sprejeti v dostojno, lepo umito, elegantno oblečeno ameriško družbo.

Novi sovjetski poslanik Aleksander Antonovič Trojanski je ameriškim žurnalistom v Moskvi obljubil, da ne bo on in ne drugi uradniki v sovjetskih diplomatskih službi v Zed. državah na kakršenkoli način sodelovali v komunistični propagandi. "Komunizem ni predmet, ki ga je mogoče prenesti ali izvajati iz ene v druge deželi," jim je dejal.

Tudi v Moskvi se je že vršil uraden banket v počast ameriških gostov, na katerem je Aleksij Neiman, načelnik sovjetskega časniškega biroja, napisal na zdravje ameriškemu predsedniku Franklinu Rooseveltu. Vsi govorniki so poudarjali nado, da se bo med obeh deželama razvilo iskreno prijateljstvo in sodelovanje v skupno dobro.

Med protestantsko duhovščino v Nemčiji traja že več tednov ljuta borba med Hitlerjevo strugo, katera ima vso podporo vlade, in med onimi duhovniki, ki zahtevajo, da cerkev ne bo postala orodje vlade.

To je eno sporno vprašanje, toda ne glavno. Fašistična stručna zahteva novo reformacijsko cerkev. Svetlo pismo stare zaveze naj se zavrne, ker je židovsko delo, in se ga nadomesti s pravljicami iz življenja starih tevtonov. Svetlo pismo nove zaveze se naj temeljito predela. Mehkega, trpljenja in pacifizmu ustanega Kriščanstva" in izjavila, da bo v tem boju na strani oponicije protestantskih duhovnikov.

MUSSOLINIJEV NOVI EKONOMSKI SISTEM

I TALIJANSKI diktator Mussolini je pred konciom korporacij razlagal svoje teorije in načrte za preuredbo gospodarskega sistema v Italiji. Dejal je, da je kapitalizem brez duše, in da je kapitalistični sistem Ivar Kruegerja in Samuel Insulla umrl. Tudi ekonomski liberalizem je stvar prošlosti. "V Italiji smo ga že pokopali," je dejal.

Socialistične stranke v Evropi so po njegovem mnenju le še drobci. Namesto dekadentnega socializma mora nastati korporativna država. In kakor je mogoča v Italiji, pravi premier Mussolini, tako je mogoča in prikladna za druge dežele. Smešil je državni zbor, čigar važnost in pomen je zato nil za ekonomskim liberalizmom, kljub temu pa ima tudi Italija še vedno svoj parlament, izvoljen na enak način kakor Hitlerjev v Nemčiji ali Aleksandrov v Jugoslaviji. V Italiji ga bodo izvolili ponovno marca prihodnje leto, in to, pravijo, bo zadnji. Kajti Mussolini bo Italijo popolnoma reorganiziral v korporativsko državo in vrhovni parlament bo zbornica zastopnikov korporacij.

To, kar imenujejo v Mussolinijevi Italiji "korporacija", je nekaj drugega kakor na pr. ameriška korporacija. Tu je korporacija delniška družba, v Italiji pa označujejo s tem imenom zvezo poklicov in industrij, ki so jih razdelili v cehe. Na pr., vsa jeklarska industrija je ceha (korporacija) zase, in v nji so delavci in posestniki tovaren. Lesna industrija, živilska itd., so organizirane enako. Vse pa so združene skupaj v vrhovnem korporativskem koncilu ali svetu, ki regulira in kontrolira pod vodstvom vlade vse ekonomsko življenje v Italiji. Posamezne kompanije niso ved svobodne, kakor so bile pod "ekonomskim liberalizmom", nego morajo obravnavati svojo podvezjetje tako, da služijo državi. Kljub temu pa Italija garantira gospodarjem dividende na vloženi kapital, toda mnogi ekonomi dvomijo, da bo to dolgo zmogla. Mnenje nekaterih je, da bo Mussolinijeva ekonomika politika privreda gospodarstvo Italije na stopnjo, s katere bosta samo dva izhoda: ali socializacija, ali pa povratak v stari "ekonomski liberalizem". Slednje bi značilo polom fašizma, zato vodi Mussolinijev ekonomski tok logično v socializacijo.

Mussolini sovraži socialiste in socialistične stranke. "Socializem je mrtev", je dejal, toda da se fašizem vzdrži, si od tega "mrtega socializma" izposoji socialistične ekonomske reforme. In če njegova absolutistična država kdaj proglaši vso veliko industrijo za državno svetino, si bo tudi to izposodil iz socialističnega ekonomskega programa.

Diktatorji sovražijo socialistično gibanje zato, ker so diktatorji. Socializem pomeni ne samo družabno svojino produktivnih in distributivnih sredstev ter prirodnih zakladov, nego tudi industrialno in politično svobodo. Fašizem zahteva, da se vso državo spremeni v kasarno, z enim samim poveljniki. Ljudstvo ima samo dolžnosti, ne pa političnih pravic. Dovoljeno mu je služiti edino eni stranki, in ta stranka ni nič drugega kakor poslušno orodje diktatorja.

Fašizem v Italiji in Nemčiji je bil v svojem početku le rešilna akcija za ohranitev gospodarskega sistema kakršen je, z reformami, ki jih je diktator od posedovalči izsilil, zato, da jih obvaruje propada, državo pa "zedin" s terorjem in brutalnim uničenjem opozicije. To je prva faza fašizma. V drugi napaja ljudstvo z nacionalistično propagando in z militariziranjem. Vsa pacifistično mišljjenje in agitacija proti militarizmu ter vojni je v očeh fašizma veleizdaja.

V tretji stopnji fašizma mora diktator ljudstvo uveriti, da mu misli izboljšati živilensko stanje, ker bi drugače začelo dvomiti vanj in bi nastala nevarnost, da se mu izveri. Fašistični diktator se ne vzdržuje samo s teroriziranjem opozicije, nego tudi s pomočjo ljudstva. Zato si moderni diktatorji grade politične stranke, njihovi člani pa žive v iluziji, da so sestavni svobodni del vladnega sistema. Dokler se diktatorju posreči držati svoje pristaše v taki iluziji, je njegov režim varen.

Toda vzdržati ne bo. Kakor si mora za ekonomsko reorganizacijo države izposojati iz socialističnega programa, tako se bo ljudstvo prej ali sicer izreklo za mednarodni demokratični socializem, četudi ga diktatorja Mussolini in Hitler proglašata mrtvimi. Socializem edini nudi program, ki je v stanju odpraviti vojne in ustvariti mednarodno sodelovanje za blaginjo vseh ljudstev na svetu.

NEMŠKI LUTERANCI V KREGU VSLED NOVE 'REFORMACIJE'

Justica "po amerikansko"

V San Jose, Calif., sta bila dne 26. nov. linčana John M. Holmes in Thomas H. Thurmond. Množica okrog 5,000 ljudi ju je vzela iz ječe, jima strgala obleko ter ju pretepla, da sta bila prav po vsem živtu krvava, se glasi poročilo v dnevnem časopisu. Po tem mučenju so ju obesili v javnem parku blizu sodne palače.

Bila sta obtožena ugrabljenja 22-letnega sina bogatega B. L. Harla, od katerega sta potem zahtevala \$40,000 odškodnine. Toda sina sta umorila in ga vrgla v vodo. Ko so zločin odkrili, je časopisje zavilo, da mora biti maščevan. Governor James Rolph je po linčenju izjavil: "To je najboljši vzgled, ki ga je mogla dati California ostali deželi. Ta dr-

Priporočite Ameriški družinski koledar

Ameriški družinski koledar letnik 1934, ki je te dni izšel, je vreden, da

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsako sredo.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba.

Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze.

NAROCNIKI v Združenih državah za celo leto \$3.00;

za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega teden.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc.

Established 1905.

Editor..... Frank Zaitz

Business Manager..... Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;

Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year

\$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 28th St., CHICAGO, ILL.

Telephone: Rockwell 2864.

"Evolucija" volilnih sistemov

Skozi desetletja so delavci demonstrirali za volilno pravico. Marsikdo je padel v teh bojih. Tisoče je bilo ranjenih. Nešteti so bili odslovljeni za kazeno, ker so zahtevali državljanke svobodščine, in v teh je bila glavna zahtevo splošna, enaka in tajna volilna pravica.

Volilno pravo je bilo izvojevano skozi borbe desetletja in nobena dežela ga več ne odreka.

Nekaj drugega je, kar se tiče splošne, enake in tajne volilne pravice.

Tajne volitve so edine, ki državljanom res jamčijo, da lahko svobodno glasujejo, pa četudi napačno, ker so pač pod vplivi onih, ki imajo za propagando najboljša sredstva in prilike.

Madžarska, Jugoslavija in precej drugih dežel ni za tajne volitve. Ljudje morajo na voliščih javno izpovedati, ali so za, ali proti vladu. Naravno, da so za vladovo! Pri volitvah poslanec v jugoslovansko skupščino so morali na volišče vsi, "prostovoljno" kaj-pada, toda če ne drugače, pa v spremstvu orožnikov. Glasovali so za vladno listo, ker drugo bilo ni — svet pa naj bi vrelj, da je narod enoten in kar kipi navdušenja za "svojo" vladu.

Enako komedio — samo veliko bolj sprejeti in teatralno — je ponovil v Nemčiji Hitler v svojih državnozborskih volitvah in "plebiscitu" dne 12. novembra. Tudi v Mussolinijevi Italiji volijo včasi, seveda edino za kandidate, ki jih jim on nominira in izvoli.

Vsekakd v Nemčiji je moral na volišče in glasovati za Hitlerjeve kandidate ter njegovo politiko. Tudi "proti" se lahko glasovati. Ampak gorje onemu, ki bi ga ozumili, da je glasoval proti vladu! Takoj bi ga poslali v koncentracijski tabor! Zato so šli na volišče ter glasovali po ukazu rajše ko po svojem prepricanju. Le dva milijona jih je bilo proti vladu — dva milijona protivnih glasov je namreč vladna priznala, in le njeni ljudje so steli glasove. Dober milijon glasovnic pa je bilo glasom ugotovitve njenih števcev neveljavnih.

Nad 40,000,000 Nemcov se je udeležilo teh volitev, ali več ko kdaj koli prej.

Diktature imajo svoje muhe. So proti resnim volitvam, so absolutno nasprotno svobodnemu izražanju volilcev, kljub temu pa hočejo volitve — in ne samo to — pač pa zahtevajo, da se jih udeleže vsi, ki so polnotni in imajo pravico glasovati.

Volitve so torej pridobitev, ki si jo niti diktatura ne upa odpraviti. Zaveda se, da imajo volilci več moći odpraviti diktaturo, kot pa jo imajo diktatorji za odpravo volilne pravice.

Ruski bondi

Amerikanci imajo za precej milijonov dolarjev bondov iz časov carjeve Rusije. Zdaj, ko je ameriška vlada priznala sovjetski režim, so začeli upati, da bo vlad v Moskvi morda plačala tiste bonde, ali vsaj nekaj. Saj tudi propadla ameriške banke ne plačajo vsega, nekaj pa le! Zato so imetniki starih ruskih bondov ustavili "protekski odbor", ki se naj pri ameriški vladi pobriga, da pri pogajanjih za sklenitev trgovske pogodbe med Zd. državami in Rusijo ne bodo pozabljeni. Svoje upe grade na posečeno podlago. Sovjetska Rusija bo nekaj plačala — toda le tistim, ki so imeli tovarne in druge posete v Rusiji, katere je sovjetska vlad zasegla. Carjevim upnikom ne bo ničesar vrnila. In tudi če bi hotela, kje naj vzame?

Četrta internacionala

Ako se Mussolini posreči usanoviti fašistično, ali "četrto internacionalo", bo njena edina skupnost sovraštvo do mednarodnosti, marksističnega pojmovanja zgodovine in do socializma. Ampak taka "internacionala" je vnaprej obsojena razpadu.

Ako ste prejeli opomin o potekli naročnosti, prosimo, obnovite jo čimprej.

AMERIŠKO ČASOPISJE JE "ODKRILO" RUSIJO IN JO OPISUJE

PO COLORADU

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

V Leadvillu je sedaj za župnika Rev. J. M. Trunk ki je včasih imel v čikaškem Am. Slovenscu "Pisano polje" in polemiziral v njemu kdor že se je hotel prizkati z njim. Bilo mu je pač dolgčas, pa je prebiral razne časopise, ki so mu jih pošljali iz Chicago, in pisal.

"Ali ti je znano, čemu Trunk več ne piše?" so me vprašali.

Am. Slovenca prihaja mnogo v Colorado, če ne vseh pet številk, pa vsaj tista izdaja na teden, ki jo placičuje Zapadna slovenska zveza za svoje glasilo. Tudi Prosveta je razširjena, zato je ljudem "pisano" polje prislieno v spomin.

Vprašanja nisem mogel pojasniti. Najlagje store to Rev. Trunk in pa tisti pri Am. Slovencu, ki so župniku Trunku sporočili, da čitateljem katoličkega dnevnika njegovo polemiziranje ni nič kaj všeč. Kako so se potem pomenili, ali skregali, vedo oni veliko bolje ko jaz, in bilo bi bržkone zanimivo, če bi pojasnili.

Prvi slovenski župnik v Leadvillu je bil John Perše. Prišel je v to mesto pred 1. 1899, in imenovanega leta so si Slovenci že zgradili cerkev. Po vojni je zgorela in in potem so sezidali novo. Prejšnja je bila lesena, ki jih je stala okrog \$15,000.

Leadvillska fara ni bila nikoli smatrana za eno izmed najboljših, kar se službe župnika tiče. Rev. Perše je dobil pred leti faro v Kansas Cityju, za njim pa je bil v Leadvillu nekaj časa župnik John Judnič, ki si je pomagal naprej v Denver. In od tedaj se v Leadvillu dolgočasi J. M. Trunk.

Pred 25. leti je hodil župnik Perše na cerkevne kolekte skupno s cerkevenimi odborniki v stanovanja rojakov. Leadvillski Sloveni so bili tista leta zelo udani veseljačenju v salunih. In ker je bila nedelja v rudnikih in rudotoplinci prav tako delavnik kar vsek drug dan v tednu, so rojaki cerkev slabo obiskivali. Niso bili sicer nikaki svobodomisli, ampak čutili so se svobodne. Bili so mladi in smatrali da imajo za pravljicanje na drugi svet in za večno izveličanje še veliko časa. Zdaj, ko so se postarali, so bolj verni. Takrat pa je moral župnik ogrebo do faranov. Če noča gora k tebi, ne kaže drugega ko da greši ti k nji, kakor tolmač izročilo v bibliji. Ampak Rev. Perše se je takemu obiskovanju nekoč uprl. V nekem salunu mu je neolikan rojak z najgršimi besedami odvrnil, da mu ne 'da nič, če, cerkev ničesar ne rabi. In zakaj bi jaz tebi dajal, mu je reklo, ko imaš žensk kolikor hočeš, jaz jih pa stradam!

Nepričupnim moškim je bilo tiste čase res težko uspešno kandidirati v sveti zakon. Komaj če je prišla ena Slovenka na vsakih petdeset moških. In ko je nezadovoljni rojak stresel to svojo jezo zaradi žensk na župnik, se je ta obrnil in užaljeno odsel ter prepustil cerkevni možem, da so se pričekali dalje. On pa je prvo nedeljo po tem dogodku rekel v pridigi izpred oltarja, da je njegovo romanje okrog rojakov nehe. In če hočejo Slovenci v Leadvillu ohraniti župnijo, bodo morali kolektati za cerkev brez župnikovega spremjevanja.

Povod temu za župnika tako neljubemu incidentu je dala ranj jako neljuba aféra. V župnišča sta namreč prišli dve ženski — mati in hči — menda Irki po rod. Kaj so govorili, ni znano, izvedelo pa se je na vse štiri vetrove, da sta se z župnikom stekli, ena je razbila nad njim dežnik, in ko je hotel pozvati pomoč telefonično, sta mu odtrgali telefonsko slušalo iz rok. Tako je poročal lokalni dnevnik. Rojaki so dobili priliku za slušjanje, kakor je navada v takih slučajih. Prejkone so mu storili v govoričnih krovicah.

Rev. Perše se je za društveno življenje in že manj za kulturno prav malo brigal. Pač, ko je bilo ustanovljeno prvo društvo SNPJ, je po svoje pomagal, da se je razbilo.

Peršetov naslednik se istotakoj nizanimal, da bi v tej naselbini izvrševal še kaj drugača kot striktno cerkevne dolžnosti. In isto velja o Rev. Trunku. Duhovniki v starem kraju — velik odstotek vsaj — so delavni v čitalničnih društvih, negujejo dramatično, pevske zbole, pomagali so pri telovadnih društvih, četudi vse s stališča, da utrdijo organizacijo klerikalne stranke — tukaj pa nicensar drugega ko ponavljajo vedno ene in iste maše — istih ceremonij leta za letom, in pa čeprav v farovžu! Slovenski duhovniki v Ameriki so silovito leni — razen par izjem.

Nekemu rojaku je župnik Trunk pravil, da ni bil še nikdar v življenju "Avstrijec" — nikdar, dokler ni prišel v Leadville. Tu pa je nič drugega ko "Austrian Catholic priest". Cudno!

(Dalje prihodnjic.)

"Ljubi svojega bližnjega..."

Nemški fašisti so dobri kristjani. Tako vsaj zatrjujejo. Če pa kak pastor pridiga ljubezen do svojega bližnjega, pa naj bo ta bližnji magari žid, dobri tak duhovnik od svojih cerkevnih predstojnikov sporočilo, da je suspendiran. Kakor marsikaj drugega, je v Nemčiji tudi krščanstvo samo na papirju.

Ali se udeležujete sej svojega kluba?

Pridite gotovo in vsi na decemberske seje. — Moč klubov je samo v delu svojih članov

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Koncert "Save"

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Listnica uredništva

Dopisa iz San Francisco, Calif., in iz Gowande, N. Y., sta prišla prepozno za objavo

v tej številki. Priobčena bosta

vzbor otrok pesmico Slaviji po v prihodnji.

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

Spored koncerta Save prošlo nedeljo v dvorani ČSPS v Chicagu je bil izboren in dobro predvajan. Udeležba je bila povoljna. (Podrobno počitilo smo morali zaradi premalo prostora odložiti. Bo objavljeno v prihodnji izdaji.)

Foto: Štefan Štefan

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje)

Nikjer svetlobe, nikjer šuma, le brezkončno spanje, nič kakor glasno, težko padanje deževnice iz nevidnega kapnega žleba na desni! Tudi voda je izginila; Pierre je čutil le še njen svinčeni težki tok v temi, morečo starost, stolnito utrujenost, neskončno otožnost te starenje in slavne Tibere, ki hrepeni tja, kjer je nič in se zdi, da vali le še smrt nekdajnega sveta po svoji strugi. Nad reko senc, ki je valila podtrine več kakor treh tisočletij v daljavo, se je razpenjalo le veliko, bogato nebo, večno, prekrasno nebo z blestecim življenjem milijonov zvezd.

Ko je Pierre, preden je odšel v svojo sobo, za trenotek vstopil pri Dariju, je tam našel Viktorino, ki je bila zaposlena s pripravami za noč.

"Kaj, gospod abbe, že zopet ste se šli ob tej uri izprehajat po obrežju?" je vzkliknil in povedala, odkod da prihaja. "Torej bi tudi radi dobili nož v rebra...? Ne, meni ne bi prišlo na misel, da bi se hodila v tem preklicanem mestu tako pozno zračit."

Potem se je obrnila zaupljivo, kakor je bila njena navada, s smehljajem do kneza, ki je napol ležal na naslanjaču.

"Veste, to dekle, ta Pierina, ni več prišla, ali videla sem jo, ko je postopala tam med podrtinami."

Dario ji je dal znamenje, da naj molči. Obrnil se je do duhovnika.

"In vendor ste govorili z njo! To bo končno preneumno... Tito, ta živilna, se še vrne, da mi porine nož še v drugo ramo!"

Naenkrat je obmolknil, ker je opazil Benedeto; brez glasu je bila vstopila, da bi mu rekla lahko noč, pa je poslušala. Dario je bil v silni zadregi, hotel je govoriti, razlagati, prisegati, da je povsem nedolžen glede to aventiuro; ali ona se je smejhala pa je nežno dejala:

"Moj Dario, saj že poznam to povest. Lahko si misliš, saj nisem tako neumna, da ne bi bila premisljevala in razumela. Le zato te nisem več izprševala, ker sem vedela vse, in ker te vkljub temu ljubim."

Bila je itak zelo srečna; ta večer je zvedela, da se je monsinior Palma, branitelj zakona v procesu zaradi razporoke izkazal hvaležnega za uslugo, storjeno njegovemu nečaku, in da je vložil njej ugoden predlog. Prelat se pač ni postavil popolnoma na njen stran, ker ni hotel samega sebe preveč nagnati v laž; ali izpričevali obeh zdravnikov sta mu omogočili z gotovostjo priznati deviško stanje, in zdaj je, izognivši se dejstvu, da je ženin odpor povzročil, da se zakon ni izvršil, spremeno sestavil razloge, vsled katerih je razveljavljenje zakona potrebno. Ker je vsako upanje na zbljanje zaman, je gotovo, da sta obe soproga neprestano v nevarnosti, da prekršita čistost. Z diskretno opazko je namignil, da je mož že podlegel tej nevarnosti; potem je slavil veliko ženino krepot, njenu pobožnost, vse čednosti, ki so jamečile za njeno resnicoljubnost, in ne da bi končno izrekel svoje mnenje, je vse prepustil modrosti kongregacije. Ali ker je monsinior Palma približno ponavljala razloge odvetnika Morana in ker je Prada trdovratno vztrajal na tem, da se ne prikaže več pred kongregacijo, je bilo videti nedvomno, da bo velika večina glasovala za razveljavljenje. To omogoči Svetemu očetu dobrohotno postopanje.

"Oh moj ljubi Dario, zdaj se konča naše trpljenje... Ali kako drag je to, kako drag!"

Teta pravi, da nam puste komaj vodo, da se napijemo."

In smejala se je v dražestni brezbržnosti strastno zaljubljene ženske. Draga ni bila sodna oblastnija kongregacije, zakaj načeloma je sodila zastonj, ali pokrivalo je bilo treba neznansko veliko število malih stroškov, nagraditi vse podnjene uradnike, potem zdravniške izvedbine, plačevati prepise, sestavke in predloge. Četudi se je glasovi kardinalov nikakor niso neposredno kupovali, so bili vendor nekateri glasovi zelo zelo dragi, ker je bilo treba pridobiti kreature Njihovih eminenc in spraviti vso okolico na noge — ne glede na to, da so veliki denarni darovi, če se dajejo na takten način, v Vatikanu odločajoči razlogi in da razsekajo najhujše težave. In končno je zadeva nečaka monsiniora Palme strašno veliko veljala.

"Ej no, moj Dario, kajneda, zdaj, ko si ozdravljen, naj nama le dajo, da se hitro po-

ročiva, saj ne zahtevava nič več... Če hočejo, jim dam še svoje bisere, edino premoženje, ki mi je še ostalo."

Tudi on se je smejal, zakaj denar ni v njegovem življenju nikoli nič veljal. Nikdar ga ni imel toliko, kolikor bi bil hotel, in upal je enostavno, da bo vedno lahko živel pri svojem stricu kardinalu, ki gotovo ne posadi mladuge para na cesto. Vpričo pôloma mu je bilo vse eno, stotisoč ali dvestotisoč frankov gor ali dol; saj je slišal, da so veljale nekatere razporoke celo petstotisoč. Zato ni našel drugega odgovora kakor šalo.

"Daj jim še moj prstan, daj jim vse, draga moja. V tej starici palači bova prav srečno živelja, pa če bi morala prodati še pohištvo iz nje."

Ona je bila navdušena; prijela ga je z obema rokama za glavo in ga v razvreti strasti kakor blažna poljubovala na oči.

Potem se je naenkrat obrnila do Pierra.

"O, odpustite, gospod abbe! Naložili so mi nekaj za vas. Da, monsinior Nani, ki mi je prinesel dobro vest, mi je naložil, naj Vam povem, da se preveč utajujete, da morate delovati za svojo knjigo."

Pierre je poslušal v čudu.

"Saj mi je vendor nasvetoval, da naj izgremem."

"Gotovo... Ali zdi se mi, da je prišel čas, ko morate obiskavati ljudi, delati za svojo stvar, izkratka, da se morate gibati. In še nekaj; posrečilo se mu je izvedeti ime poročevalca, ki so mu poverili preučevanje Vaše knjige; to je monsinior Fornaro, ki stanuje na Piazza Navona."

Pierre je čutil, kako mu je naraščala osuplost. Nikdar se ni zgodilo, da bi se izdal poročevalcevo ime; vedno je ostajalo tajno, da bi se zajamčila svoboda razsodbe. Ali se ima torej pričeti novo poglavje njegovega življenja v Rimu?

"Dobro je," je odgovoril enostavno. "Delal bom, obiskal bom ves svet."

X.

Pierre, ki je mislil le na to, da napravi stvari kraj, se je hotel že drugi dan lotiti dela. Ali pograbila ga je nekakšna negotovost. Kje naj najprej potrka, koga naj najprej obišče, da se izogne vsaki napaki v tej zapleteni in ničemurni družbi? Ker je slučajno srečal, ko je odpiral vrata, kardinalovega tajnika don Vigilija, ga je prosil, da bi stopil za trenotek k njemu v sobo.

"Ali bi mi storili uslugo, gospod abbe? Zaupam se Vam; sveta potrebujem."

Cutil je, da je ta mali, suhi človek z rumeno poltjo, ki se vedno tresede od mrzlice, ob svoji pretirani in plašni molčečnosti o vsem poučen in z vsem v zvezi. Doslej je bilo videti skoraj kakor da beži pred njim, nedvomno da ne bi prišel v nevarnost in se izpostavljal. Vendor je bil nekaj časa že manj plăšljiv in oči so mu vzplameli, kadar je srečal svojega soseda, kakor da se je lotil tudi njega nemir, ki je razjedal onega, ker je bil tako dolgo obsojen na nedelavnost. Ni se poizkušal izogniti razgovoru.

"Odpuščite, da Vas vabim v tak nered," je Pierre nadaljeval. "Davi sem zopet dobil perila in čoleke iz Pariza. Pomislite, prišel sem z ročnim kovčegom za štirinajst dni, a zdaj sem že skoraj tri meseca tukaj, pa še nisem dalje kakor prvo jutro."

(Dalje prihodnjič.)

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarci".

Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štečete na bazi polletnih naročnin. Nameč agitator, ki pošlje eno celotno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

X. IZKAZ.

Anton Jankovič, Cleveland, O.	32
John Zornik, Detroit, Mich.	9
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	9
Frank Podboy, Parkhill, Pa.	8
Frances Zakovšek, No. Chicago, Ill.	6
Jacob Rožič, Milwaukee, Wis.	6
Martin Judnich, Waukegan, Ill.	6
Anton Zornik, Herminie, Pa.	5
K. Erznožnik, Red Lodge, Mont.	5
Joseph Lever, Newburgh, O.	41/2
Anton Dobrovolski, Girard, O.	4
Leonard Alpner, Milwaukee, Wis.	3
Anton Jeršin, West Allis, Wis.	2
Donald J. Lotrich, Chicago, Ill.	2
Frances Vider, Chicago, Ill.	2
James Dekleva, Gowanda, N. Y.	2
John Rak, Chicago, Ill.	2
Frank Ilersich, Virden, Ill.	1
Jacob Tomec, Moon Run, Pa.	1
Joseph Bratkovich, Pittsburgh, Kans.	1
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	1

Skupaj v tem izkazu (4 tedne) 1111 1/2 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 1551/2.

KLUBOM IN DRUŠTVOM

KER želite svojim priredbam čim več moralnega in gmotnega uspeha

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

To in ono

Cleveland, O. — V zadnji številki Proletarca smo čitali v dopisu iz New Yorka o Antoniju Cvetkoviču, kako je s pismi rojakom agitiral za "honorabilne Ajerišmane" Joseph McKeeja.

Pri nas ni taka agitacija nujna novost. So pač ljudje na svetu, pa tudi človeki (čitaj Gorkijev drama "Na dnu"). Med ljudmi se dogajajo spremembe. Danes so to, jučri pa je drugač v politiki. Pa tudi drugače spreminja nazore.

Vzrok pa so raznovrstni. Na primer, če se spomnimo imperatorja Mark-Antonija, ki je popolnoma pozabil na regularno politiko, samo da je dobil Kleopatra. Ona je potem vodila Marka, business države in politiko. Sužnji so jo radi poslušali. Tisti, ki žele, da tudi mi ostanemo sužnji kapitalizma skozi vso nedogledno bodočnost, nam priporočajo republikance in demokrate. In ljudi, ki jih verno poslušajo, je dovolj.

Pred dobrim mesecem so delodajalci in trgovci organizirali parado za NRA. Godbo so igrale in 15,000 ljudi je bilo v procesiji. Za en podpis si dobili plavega orla, da si ga napefil na okno. Krize pa orla iz papirja, niso odpayili, četudi jih je toliko, da jih vse coloradske gore ne premorejo.

Stal sem na trotoarju in opazoval parado, ko je pristopil rojak in mi rekel: "Vidiš učinke NRA? Sedaj bo dela za vse. Vi, socialisti ne zmorete drugega ko kritizirati. Da bi kaj naredili za narod, je vam deveta brig." Pristopal je še: "Poglej našega Rooseveltta. On je boljši socialist kot vsa banda v Chicagu."

Pred nekaj dnevih sem ga zopet videl. Zabavila in pravila, da naj vzbame hudič NRA in demokrate. Dela se nima.

C. F. and I. kompanija je podprla dotedčno parado s topilom priporočilom delavcem, da se naj je udeleže. In to je kakov ukaz.

Pri mestnih volitvah 7. novembra imeli okrog 30 kandidatov, ki so se pulili za mandate in službe, med njimi trije Slovenci. Nihče slednjih ni zmagal.

Dne 26. oktobra je tu predvajala film "Triglavsko strmine" ga Frances Taucher.

Film je krasno, umetniško delo. Udeležba je bila pičla. V Pueblo so začeli nedavno zbirati prispevke za rojake v starem kraju, ki jim je povodenje uničilo pridelke in povzročilo veliko druge škode.

Pred dnevi je prišel moj nekdanji delovodja in mi nazzanil veselo vest, da me družba zaposli tri dni v tednu. Ampak veselje je splaval po vodu, ker so se prej zaposljeni taki delitvi štivot uprili. Oni hočejo vsaj pet dni, meni pa bi bili trije štiri velika pridobitev. Brez dela sem že tri leta. Preživel sem se dolesj, pa se bom že kako tudi v bolahu ter radi delal.

Poročajo, da je predlog za starostno zavarovanje v Ohiu, ki je bila pri novembarskih volitvah na referendumu, zmagala. Kredit za ta usluge si lasti podporni organizacija JSZ, unije, ali društva. Izvorno klubu odbor, pod katerim bo procvital v ponos nam v vsem delavskemu gibanju.

Delavske razmere še ne kažejo znakov izboljševanja. Premogovniki nekoliko obravljajo, obljubujejo pa več počitnici, kot so jih imeli premogarji dozdaj. Tudi v tovarnah je manj dela. Zaradi meni to ne storil razlike, storil pa bi bili trije štiri velika pridobitev. Brez dela sem že tri leta. Preživel sem se dolesj, pa se bom že kako tudi v bolahu ter radi delal.

Poročajo, da je predlog za starostno zavarovanje v Ohiu, ki je bila pri novembarskih volitvah na referendumu, zmagala. Kredit za ta usluge si lasti podporni organizacija JSZ, unije, ali društva. Izvorno klubu odbor, pod katerim bo procvital v ponos nam v vsem delavskemu gibanju.

Ker se je prireditev našega kluba dne 11. novembra zelo dobro obnesla, je klub sklenil prirediti zabavo 13. januarja v društveni dvorani na Boydsville, kakor zadnjiji. In igrali bodo spet Tuškovi sinovi, ki so se udeležencem prejšnje klubo veselice močno priljubili.

Klub je dalje sklenil sodelovati s County organizacijo soci. stranke, da se organizira čim več delavcev za socializem. Ta skupna seja je bila zelo zanimiva in sprejela je mnogo koristnih predlogov. Prihodnja seja County soci. organizacije se vrši v nedeljo 10. decembra v Boydsville. Člani JSZ in somišljeniki so vabjeni, da se je udeleže.

Gradivo in slike so istekli v splošni izdaji kolektorja. Cena za izdati salonske luksurijske izdaje kolektorja je \$1.25.

Ej no, moj Dario, kajneda, zdaj, ko si ozdravljen, naj nama le dajo, da se hitro po-

Iz Colorado

Pueblo, Colo. — Proletarca prebiram že lepo število let. Zadnje čase zmanjša iščem v listu glasov iz te naselbine. Najbrž je sedanja kriza ubila rojakom veselje za dopisovanje.

Pripravljam se precej dolgo, da bi jaz kaj poročal, toda odlašam sem, ker razveseljivih novic ni, glavnih pa je več kaj zadostov povsed.

Tukajšnja jekarna obratuje 30 odstotkov manj, od kar je plavi orel zaplapal na zpad. Delavci, kolikor je še zaposleni, naredi po par žihov na teden.

Pred dobrim mesecem so delodajalci in trgovci organizirali parado za NRA. Godbo so igrale in 15,000 ljudi je bilo v procesiji. Za en podpis si dobili plavega orla, da si ga napefil na okno. Kr

"Jugoslovansko edinstvo" v razbiti posodi

Chicago, Ill. — Praznik "jugoslovanskega edinstva" (započeden v geslu "Hrvati, Srbi i Slovenci jedan su narod") je razbit kakor star, z zico prevezan "pisker". Dvakrat so šli konzulovski jugoslovanski patrioti v Ashland auditorij, lani so praznovali svoj dan "jugoslovanskega edinstva" že daleč na zapadni strani in letos store isto — toda samo ena narodna struja. Kajti letos bodo na en in isti dan imele prireditve kar tri "edinstvene fronte". Dr. Paulich in R. J. Zavertnik bosta imela s svojimi par hrvatskimi in srbskimi kolegi praznovano "edinstvo" v dvorani na zapadni strani. Njun patron je konzul Gjuro Kolombatović, toda on ima iz Belgraša ukaz, da se letos s temi političnimi pustolovci ne sme pečati, ker je v njihovi družbi zavozil ter diskreditiral med Jugosloveni v Chicagu ter drugod v svojem delokrogu vso kraljevaško politiko. Zato bosta dr. Pavlič, R. J. Zavertnik in njuni narodnjaki (ha-ha-ha) imeli edinstveno praznovanje zase. Dr. Pavlič, ki je poslušal nemalokrat Aleksandrovim himom stoji in jo navdušeno pel, že zdaj hud na vladu v Beogradu, zato, ker je postavila "svoga najboljšega konzula v Ameriki, rojaka Dalmatinca Kolombatovića, daleč v ozadje, in mu naročila, neka šuti in neka se ne utika v stvari, ki ga ne brigajo.

Isti dan, kakor slavnost Pavličevaga-R. J. Zavertnikovega "edinstva", se bo vršilo v "down town" hotelu uradno praznovanje enotnosti troimenega naroda. In gospodine konzul bo moral na to uradno praznovanje uradnega jugoslovanskega edinstva. Hočeščnost, moral bo pomagati udarati po jugoslovenskih patrioti v Pavličevi-Rihardovi skupini. Ta smola, toda boga mi, nema izhoda!

V Narodni dvorani v Chicago bo isti dan imela svojo prireditve hrvatska separatistična ter komunistična enotna fronta.

Kakorkoli je ta kriza težko udarila in naše ljube ameriške Jugoslove, se zdi ko da imajo manjšo vremena in zanimanja za starokrajsko politiko in za razna pitanja o edinstvu troimenega naroda. In ta ubogi troimeni narod plačuje vso to neumno komedijo. — C. K.

Resnica je sirota

Chicago, Ill. — V 1367. štev. Proletarca, pod naslovom "Pristranska razsodba o debati v Chicagu", poudarja dopisnik Anton Jurca iz Detroitra, da je bila krivčna in izrečena v prilog čikaške skupine zato, ker so bili v razsodničnem odboru člani kluba š. 1 JSZ, namesto "nevratalni" udeleženci.

V ta odbor smo bili imenovani — potem, ko so drugi odklonili, Chas. Pogorelec, Josko Owen in Fred A. Vider.

S. Jurca smatra, da sodrugi niso sposobni biti pravični in nepristranski — in ako je to res, tedaj je vse delavsko gibanje, zgrajeno na pravičnosti in nepristransosti, vrženo v vodo in vse ogromne žrtve so bile zaston.

V debati so udeleženci argumentirali o vprašanju, da li naj soc. stranka sodeluje pri ustavljanju nove stranke, v kateri se bi zedinile vse različne struje, ki nasprotujejo sedanjemu sistemu, ali pa naj soc. stranka rajše gradi svojo stranko s svojo ideologijo, namesto, da se bi kompromitirala v držuševanju z drugimi skupinami, med katerimi ni nikake skupnosti, razen nasprotovanja sedanjemu sistemu.

To je med socialisti vprašanje, o katerem se lahko debata — in socialisti morajo vedno debatirati kot sodruži, ne pa, če se kje v mnjenjih razhačajo, v omalovaževanju in pojizevanju stranke, ki je avantgarda napredka in gradnje v socialistični sistem.

S. Anton Jurca priznava, da debate NI SLIŠAL. Vzlic temu javno konstatira, da je bila razsodba krivčna. Že to, da

on sodi s takega vidika, je močan namig, da je on tisti, ki sodi pristransko.

Podpisana, ki sva prišla v odbor proti svoji volji, sva glasovala tako kakor je nama velenovala vest, torej za argumente, ki so bili zmagovali.

Z zavajanjem v kakršnikoli obliki delavstvu ne bo nihče koristil, pač pa mu škodil. Misimo za zavajanje, niti ne za pristranstvo, kakor je udomačena v kapitalistični družbi, pač pa edino za resnico, principi in načela.

Fred A. Vider,
Chas. Pogorelec.

"Misleči delavci"

Nanticoke, Pa. — Ker je Proletarec za dve strani povečan, upam, da me urednik zastan prostora ne potisne ob steno.

Poudarjam, da je to list mislečih delavcev. Resnično, prav tako resnično pa tudi je, da je mislečih delavcev zelo malo. Zato, ker je Proletarec list resnice, je med maso vslednjene nevednosti obsovražen.

Zavisti in drugih slabih lastnosti je tudi med Slovenskimi delavci več ko preveč. Proletarec jih odpravlja, ker delavce uči pameti. Ampak kaj pomaga, ko pa se rajše ukvarja z zavajalcem in sledi nasprotnikom svojih korist! Nazadnjaštvo je tisto zlo, ki nas vse skupaj tepe. Ko se ga delavci odrešijo, pa bomo lahko rekli, da so dozoreli za preobrat.

Slovenskih citateljev je še veliko v Ameriki. Če se bi polovica izmed njih naročila na Proletarca, bi lahko izhajal dnevno na 8. straneh, in prav nič ne bi bil niti za penni na škodi radi tega, pač pa bi bilo delavsko gibanje vsled pojačanja svojega tiska v splošnem na boljem. In pokazali bi delavcem drugih narodov, kaj zmore delavstvo tudi v malem narodu, če je zavendo.

Pri zadnjih občinskih volitvah so volilci glasovali po starem in zato ne socialistična in ne komunistična stranka nista prišli v upoštev.

Mnogi Slovenci so v tej krizi zelo prizadeti. Zavisti je mnogo, da zdi se mi, da nam nekateri celo privoščijo mizerijo. Neki Nemec mi je nekoč dejal, da kadar človek res potrebuje prijatelja, ga ne najde. In če hočeš ugotoviti, kdo je tvoj prijatelj, ga vprašaj za pomoč. Smejal sem se mu tedaj. Danes mi njegove resnične besede pridejo večkrat na misel.

Član sem soc. stranke že nad 30 let, kajti bil sem v gibanju že v domovini. Boril sem se in ponagal v bojih za izboljšanje razmer in za preobrat. Danes, v svoji 50-letni starosti, nimam ničesar pokazati, nikakršne koristi nimam in za nadaljnji življenski boj sem odvisen od samega sebe in kakov izgleda, bo moja bodočnost še hujša in slabša nego prošlost. Pomoči nimam kje iskat, in ne prijateljev, kajti tisti, v katere sem imel največ zaupanja, niso dosti na boljem od mene.

Jasno je, da potrebujemo preobrat, le žal, da se delavci tako počasi zavedajo te resnice. — Anton Jurca.

Socialisti v zakonodajni v Pensylvaniji

Lilith Wilson in Darlington Hoopes sta v sedanjem zasedanju zakonodajne predlagala, da naj prevzame produkcijo in distribucijo alkoholnih pičač v Pensylvaniji država; dalje predlagata ratificiranje dodatka k zvezni ustawy, ki bi odpravil vposlovanje in izkoriscenje otrok v industriji, in predlagala sta načrt za uvedbo starostne pokojnine.

Cenzura v Jugoslaviji

Delavska Politika, list socialistično usmerjenega slovenskega delavstva v Jugoslaviji, prihaja med naročnike in v inozemstvo z obilnimi znaki cencure. Celi stavki so zmazani in popolnoma nečitljivi. Kakorkoli je D. P. oprezen urejevanja, cenzorju se vseeno ne ugaia in jo kvari s svojimi geometrijami.

Letne seje

Člani JSZ, čitate članek na drugi strani!

Razmere v Detroitu

Detroit, Mich. — Politično in gospodarsko živiljenje v tem mestu je na ničli. Mali trgovci so gospodarsko večnomu uničeni, med katere spada tudi podpisani. V tej krizi so si osvojile monopol velike korporacijske trgovine z vsepovsod razprostrtnimi podružnicami. Nihova konkurenca je ugonibila male trgovce. Začeti kaj danes, je nemogoče. Kdor ima še kaj doljarjev, jih hrani. Težki časi so za vse.

V Detroitu je bilo v dobi "new deal" že precej stavk. Dozdaj vse izgubljene. Detroit je že od nekdaj izrazito "open shop town". Delavci v avtomobilski industriji niso organizirani. In v kolikor se organizirajo, je nezadostno, zato tudi spopadi med delavci in kompanijami poslednje teden niso končali ugodno za stavkarje.

Stavka pri Brigs Body kompaniji je bila izgubljena, istako pri Muray Body, dasi še traja, ker kompanija nima načrtil. In kolikor jih ima, jih ji izdelajo skebi, katerih ima dovolj na razpolago. Tudi die and tool mehaniki so še na stavki. Ti delavci imajo lokalno unijo, ki ni pridružena k A. F. of L. Kompanije so vsled te stavke enostavno naročile potrebine modele in druge, kar izdelujejo ti delavci, iz Toledo v Clevelandu, kjer so delavci organizirani v A. F. of L. Tako si unije druga drugi uničujejo stavke. Stavkarji v Detroitu so si zelo prizadevali, da bi pridobili kompanije vsaj s pomočjo NRA za konferenco, na kateri se bi dosegel sporazum, pa še sišati niso hotele o tem.

V Detroitu je okrog 400.000 delavcev in članov njihovih družin v pomankanju vsled brezposelnosti.

Pri zadnjih občinskih volitvah so volilci glasovali po starem in zato ne socialistična in ne komunistična stranka nista prišli v upoštev.

Pri zadnjih občinskih volitvah so volilci glasovali po starem in zato ne socialistična in ne komunistična stranka nista prišli v upoštev.

Mnogi Slovenci so v tej krizi zelo prizadeti. Zavisti je mnogo, da zdi se mi, da nam nekateri celo privoščijo mizerijo. Neki Nemec mi je nekoč dejal, da kadar človek res potrebuje prijatelja, ga ne najde. In če hočeš ugotoviti, kdo je tvoj prijatelj, ga vprašaj za pomoč. Smejal sem se mu tedaj. Danes mi njegove resnične besede pridejo večkrat na misel.

Član sem soc. stranke že nad 30 let, kajti bil sem v gibanju že v domovini. Boril sem se in ponagal v bojih za izboljšanje razmer in za preobrat. Danes, v svoji 50-letni starosti, nimam ničesar pokazati, nikakršne koristi nimam in za nadaljnji življenski boj sem odvisen od samega sebe in kakov izgleda, bo moja bodočnost še hujša in slabša nego prošlost. Pomoči nimam kje iskat, in ne prijateljev, kajti tisti, v katere sem imel največ zaupanja, niso dosti na boljem od mene.

Jasno je, da potrebujemo preobrat, le žal, da se delavci tako počasi zavedajo te resnice. — Anton Jurca.

Kampanjski fond soc. stranke v Clevelandu

V kampanjski fond okrajne socialistične stranke so prispevali:

- Klub št. 27 \$10. Po 50c: Josip Babnik, J. Tavčar, L. Medvešek, J. Bradach. Po 30c: J. Likar. Po 25c: A. C. Skully, M. Kosanček, J. Kos, F. Zorič, L. Horvat, J. Rak, J. Skubel, F. Krnc, A. Komar, J. Rožanc, neimenuvana, J. Okoren, J. Teleban, M. Kress, J. Papič, F. Klemenčič, T. Župan, J. Sušnik, E. Branisl, J. Krebel, A. Kováč, F. Turk, F. Sumrada, L. Jevc, F. Sušnarič, F. Močnik, J. Vehar, G. Turk, L. Vehar, C. Obed, A. Obed. Po 20c: F. Kačar. Po 15c: L. Peterlin, M. Batis, J. Medveshek, J. Česnik. Po 10c: K. Verstovšnik, J. Trebec, S. Lunder, S. Dolenc, L. Vičič, J. Kern, F. Kovačič, V. Klemenc, J. Stopar, L. Špehe, F. Mahne, L. Skubel, A. Smith, F. Furian, A. Starica, J. Šuk, V. Klinec, F. Strubelj, L. Kocjan, J. Turk, B. Bogataj, A. Vehar. O. Vehar 6c, Jare 2c. Skupno \$23.18.

Vse te prispevke so nabrali sa. Feliks Strubelj, John Krebel in John Vehar.

Za klub št. 27 JSZ:

Ivan Babnik.

Nikjer, za noben denar,

ne dobite toliko izvirnega leposlovnega gradiva slovenskih ameriških avtorjev in toliko zgodovinsko važnih podatkov o ameriških Slovencih ter drugih Jugoslovanih, ko v

Ameriškem družinskem koledarju.

LETNIK 1934 JE IZSEL POVEČAN V ENAKEM OBSEGU KAKOR PROŠLIH PAR LET, VEZAN V PLATNO IN ILUSTRIRAN Z VEČ KO 60 SLIKAMI.

V leposlovnem delu so med drugimi sledeči spisi:

ALENKA BI RADA OTROKA. — Dogoda o deklici, ki je napisala nedolžno nalogo, pa so jo proglašili za pohujšano. — Napisala Mila Pachnerova. Prevel Iv. Vuk.

BILA JE ENKRAT VELIKA PUŠČAVA. — Legenda o človeku, ki so ga živali na učile resnice. — F. Rosenfeld.—I. Vuk.

ČRTICE IZ SPOMINOV. — Mimobežni vtisi s potovanja priseljenca. — Louis Beniger.

KRST REVOLUCIONARJA. — Enodejanka. — Joško Oven.

NOVA IGRA (New Deal). — Enodejanka. — Ivan Molek.

NOČNI ČUVAJ. — Močna socialna slika o delavcu, ki je tvegal vse, rajše ko da bi izdal svojega sodruga. — Tone Seliškar.

OBTOZUJOČE SENCE. — Povest o rojaku, ki so ga valovi okoliščin vrgli na pot zločinstev, da je končal na električnem stolu. — Ivan Jontez.

OBESITE GA. — Zgodba o vojaku, ki so ga ustrelili zaradi ukradene kokoši, dasi je ni on ukradel. — Turgenjev.—Cv. K.

POZABLJENE KRUHOBORKE. — Povest o ženskah, ki iščejo v posredovalnicah za delo službe služkinj. — Mira.

NEPRIDIPRAV BEPO. — Povest priproste pameti. — Maksim Gorki.

PRIPOVEST ZDRAVNIKA, ki je prisostvoval obeševalni tragediji. — D. Stamatov.

ŠTEVILKE. — Komu vse so izpostavljene prodajalke v trgovinah pod nadzorstvom pohotnih delovodij, vam pove to povest. — Spisala Katka Zupančič.

STANOVANJE ŠT. 7. — Povest, ki jo je spisal sovjetski pisatelj B. Levin.

SREČANJE. — Ljubavna povest iz življenja umetnikov. — F. S. Tauchar.

TIPISTKA. — Povest ameriške Slovenke, ki je v krizi izgubila delo, se pri nekem srečanju zaljubila in tragično končala na cestnem tlaku. — Jakob Zupančič.

UKRADENO SONCE. — Filozofska zgodba iz Turkestana. — Ivan Vuk.

ZENSKI UPOR. — Povest iz Andaluzije o borbi žensk na življenje in smrt za kruh. — M. Anderson-Nexo.—Cv. K.

ZEMLJA JE SPREJELA SVOJEGA SINJA. — Zgodba o rojaku, ki je odšel v svet za kruhom in se potopil v valovih bede. — Anton Slabe.

V Koledarju so med drugimi sledeči članki:

BODOČNOST JUGOSLOVANSKIH PODPORNIH ORGANIZACIJ. — Razprava o dosedanjem razvoju jugoslovenskih podpornih ustanov, o njihovih hibah in dobrih straneh. Ali bodo živele kot so? Ali v svojem sedanjem delu zroči v bodočnost? Ali bi bilo zdrženje rešitev njihove bodočnosti? Ali je zdržitev sploh mogoča? Na ta in slična vprašanja odgovarja članek. — Spisal Frank Zaitz.

SVET NA RAZPOTJIH. — Portret družbe kakršna je in njene agonije. — Frank Zaitz.

TRIDESETLETNICA SNPJ. — Opis organizacije, ki je bila ustanovljena pred 30. leti, da služi delavstvu v gmotno in moralno pomoč. — Fr. Zaitz.</p

PUBLIC WORKS, THE NEW SLAVERY

We have recently published a news story which tells about President Roosevelt's plan to put about 3,000,000 unemployed men to work on public enterprises under conditions which will enable them to earn approximately \$30 per month. In this way, the story suggests, these men and their families will be taken from the relief rolls.

The latter suggestion is interesting and instructive. In it can be found what we fear is the joker in the entire National Recovery Administration's "new deal". The idea is not to deal out economic justice to the masses, but to solve the problem of surplus humans which is confronting the owning classes.

Get the jobless out of the way. Give them something to do. Separate them from their old moorings and segregate them in labor camps. Put them where they will cease to be bothersome. Beautify the world which the masters own with the labor of the unwanted millions. AND—permit the owners to continue owning the resources of the nation and pile up huge profits for themselves!

Public work—at \$30 per month—is scarcely better than the forced-labor-for-food-vouchers method, so far as it affects the amount of relief which the jobless will receive. But it will enable the authorities to say that the number of unemployed have been reduced and also show some results to the rich who are to be taxed to pay the bill.

As the scheme affects the workers, it is scarcely anything to be grateful for. The sum of \$30 per month will not suffice to pay for the most elementary needs of a fair-sized American family. It is not much, if any, greater than the cost of unemployment relief will be the chance of family life for those who enter public works service. Like draft animals they will toil for food, harness and stable. And, like lie grants. But it will take the unwanted millions off the

relief rolls and place them in the ranks of the workers—so far as statistics are concerned.

In the past we have argued that such living standards as are now to be offered to workers who are cast aside by the masters of industry and finance would react to the disadvantage of the owning class. But that argument was raised before the appearance of industrial codes which have the effect of regulating and stabilizing the Capitalist racket.

With the plunderbund united and "held in line" by a government which they actually control, the business of exploiting workers can be continued for quite some time.

The owners can then set their own houses in order; force men and machines to produce huge surpluses; permit themselves to be taxed of such portions of their surpluses as may be necessary to keep unwanted workers from starving to death and dispose of those workers by keeping them busy on tasks which will beautify and improve the world which the few now own—at \$30 per month per man!

"Good" people who fail to see the consequences of a program which has no greater virtue than that it transfers workers from relief rolls to labor camps are due for a rude awakening. For such as receive the alleged "benefits" of Roosevelt's plan there is the almost certain prospect of a method of life which is new in the annals of the race. Gone is the horse—which ceased to be bred when machines started to produce horsepower—so workers, who are considered nothing more than the human tools of the master class, will cease to be given the opportunity to produce their own kind.

This business of public works is likely to be hailed as a boon by the masses who are always more eager to have somebody do something for them and WITH them than to do something for themselves. The fact that Fascism is not the first choice of big business men in America and the further fact that President Roosevelt neither by nature or past experience is cast for the equivalent of Mussolini's or Hitler's role, give us time—though not too much of it—to build the forces which would substitute the cooperative commonwealth for the totalitarian state. It is I think, a tactical mistake, and it certainly is an incorrect statement of fact, for Com-

By Norman Thomas

Mussolini in furtherance of his plan for a "corporative" state, plans which in reality have moved very slowly, now announces that the next Parliament to be elected in the spring will be expected to abolish itself in favor of government by guilds. In the course of his speech he denounced capitalism along with Socialism.

This tendency of Fascist to denounce capitalism is confusing. In reality Fascism is a stage of capitalism. It still protects private ownership of property in production goods and the operation of it for private profit. But it is true that it is a form of capitalism in which the state is supreme. It is not the form of capitalism which would be the first choice of big business men. For instance, Mr. Gerard Swope's plan gives business more power and the state far less power than Mussolini or Hitler would approve.

The fact that Fascism is not the first choice of big or little business men in America and the further fact that President Roosevelt neither by nature or past experience is cast for the equivalent of Mussolini's or Hitler's role, give us time—though not too much of it—to build the forces which would substitute the cooperative commonwealth for the totalitarian state. It is I think, a tactical mistake, and it certainly is an incorrect statement of fact, for Com-

Masquerade Dance in Bridgeport

The program given by branch 11 JSF of Bridgeport November 11, was so well liked by those present that it will be repeated at the Masquerade Dance to be held on January 13, 1934.

The orchestra that entertained us at this affair was none other than the Tusek boys from Power Point. Hearing them for the first time I must say that their music does please the dancers. The orchestra consists of a piano, accordian, guitar and banjo and you will hear them play again if you attend our Masquerade Dance.

We urge the Slovene folks who are able to come to the affair on January 13, to do so. The arrangement committee will do their best to prepare good entertainment so that you will enjoy being with us. Those of you who have been at our previous affair we ask you to come again. Bring your friends along and spend the evening by having a good time. How about some of you Pennsylvania comrades and others from surrounding Ohio towns attending this Masquerade? Remember it's Saturday, January 13, 1934.—Margaret Snay, Bridgeport, Ohio.

To determine the true cost of living, set down your income and add the unpaid bills.

Fascism and Capitalism

By Norman Thomas

Workers often have criticized tariffs as protecting employers but not protecting labor. Employers claimed they paid higher wages on account of the tariff; workers claimed that any increase of this kind was offset by the increase in the prices of commodities due to barring out imports or making them pay a large duty which was added to the price.

We have not Fascism now. We have tendencies toward it and possibilities of the development of existing laws in that direction. These tendencies and possibilities are so strong that the fact that Fascism is not the first choice of most capitalists will not prevent its coming with the approval of such capitalists as seen in Fascism a way to keep the workers quiet.

Tariffs have been jiggled upward and upward and upward, until the last one, passed while the Hoover administration was in power, was the highest ever. Republican statesmen predicted that by the time the new law had been in effect sixty days, the depression would be over. The sixty days passed and the depression was deeper than ever. The new tariff probably did not have much to do with the deepening, but it did not bring relief. It is claimed that,

MISSING OPPORTUNITY

In the 1932 election the great mass of voters went to the polls declaring they were going to vote for "the lesser of two evils". If that is what we now have, what would have been the dimensions of the greater of the two evils in question?

Had all the voters who thus played a silly role at the polls used their intelligence they could have set up an economic system embracing fundamental justice in production and distribution. This kind of a move might well have been the initial step looking toward the elimination of wars and other economic conflicts.

—W. L. Baldridge.

LOST IN THE SHUFFLE!

rade Jurec, who was not present at the debate, claims that there was on part of the selection of, and the vote taken by the judges I can only say that as Socialists, they were and are not patriots of one or the other city. And such was the case of the judges approved by the debators themselves. — John Rak, Chicago.

North Siders Dance Saturday, Dec. 9.

On Saturday, Dec. 9, branches 16 and 20 of JSF, Chicago, are sponsoring their first dance this season at Aldine Hall, 911 Center St. The arrangement committee has made all necessary preparations to assure everybody that will attend an enjoyable evening. For the dance lovers Benson Harmony Boys, a good orchestra will supply the music for both old and young. Refreshments of all kinds will also be plentiful. The admission price is 25¢ if the ticket is bought in advance. They can be purchased from all members of both branches and at the branch headquarters 2250 Clybourn Ave. Admission tickets sold at the door will be 35¢. Committee.

EASY ENOUGH
"Doctor, is there anything I can do to keep my husband from talking in his sleep?"

"I just cured a case like that last week. I induced the wife to give her husband a chance to talk during the daytime."

POLITICAL AXIOM
The successful revolutionary statesman, fascist or communist, makes it his first duty to see that the army is well paid and well fed. — The New York Times.

TARIFF AND ECONOMIC RELATIONS BETWEEN COUNTRIES

We are asked what the Socialists think about the tariff question.

They favor an international agreement, but they have no dogmatic position on the subject, for the simple reason that, while they know the time will eventually come when no tariffs will be necessary, tariffs are at present a part of capitalism and there is no ideal way of handling them.

Protective tariffs in this country were originally levied for the protection of infant industries, but they were continued long after the industries grew up into giants. The Republicans were the high protective tariff advocates. The Democrats claimed to want a tariff for revenue only, but when in power they never enacted one, but continued the protective system of tariffs, with some changes of schedules. Big business contributors to Democratic campaign funds did not want to lose the special privilege of tariff protection any more than big business contributors to the Republican campaign funds.

Workers often have criticized tariffs as protecting employers but not protecting labor. Employers claimed they paid higher wages on account of the tariff; workers claimed that any increase of this kind was offset by the increase in the prices of commodities due to barring out imports or making them pay a large duty which was added to the price.

We have not Fascism now. We have tendencies toward it and possibilities of the development of existing laws in that direction. These tendencies and possibilities are so strong that the fact that Fascism is not the first choice of most capitalists will not prevent its coming with the approval of such capitalists as seen in Fascism a way to keep the workers quiet.

Tariffs have been jiggled upward and upward and upward, until the last one, passed while the Hoover administration was in power, was the highest ever. Republican statesmen predicted that by the time the new law had been in effect sixty days, the depression would be over. The sixty days passed and the depression was deeper than ever. The new tariff probably did not have much to do with the deepening, but it did not bring relief. It is claimed that,

on account of this new law, other countries have raised higher barriers which have kept American goods out of their markets. The tariffs more or less throttle international trade, each country seeking its own selfish advantage.

Eventually all nations will be socialized. Then we shall have a world federation of cooperative commonwealths. There will be no private exporters and importers. Each country will itself be the exporter and the importer. It will then be perfectly feasible to do what the above-mentioned plank advocates. The representatives of the different countries will get together and arrange for the exchange of products. Naturally each will sell that which his country has the most of, and buy that which his country is the least prepared to produce for itself. Tariff wars will then be at an end, and tariffs themselves will go into disuse.

The Milwaukee Leader.

SEARCHLIGHT

by DONALD J. LOTRICH

One of the best Cook County Central Committee meetings, in a long time, was held last Friday night at the headquarters of the 10th Congressional Branch. And why do I consider it better than many others? Simply because the time was devoted to the reports of the various committees without that wrangling which has been prevalent for many, many years. In the past, some of the comrades used to think that the Central Committee meeting was the place to unload a lot of ambitious talk or petty squabbles. I hope that they realize their purpose in coming together each month, to accept reports and to direct the work. We received good reports from the Labor Committee showing the activity of the Socialists in the organizational movement; the Banquet Committee showing the splendid results of the Debs Commemoration Dinner; the special committee on anti-war leaflets, which printed 100,000 "No More War" leaflets and distributed them on Armistice Day; and the YPSL committee showing that the youth movement is being rebuilt rapidly. In addition the Executive Committee report was also made and a resolution of censorship adopted by the 6th Congressional District Branch disapproved.

The fact that hundreds of thousands of unemployed stood in lines blocks long to register for government work deserves only a paragraph or two in our daily capitalist papers. A mysterious murder takes up ten pages or more for the hungry sensational seekers of crime, illicit love, etc. That's the way these papers serve the workers yet these same dailies don't give a whoop, make it possible for the capitalist sheets to exist. They are registering the unemployed but not until they have given the poorest ones, those who receive relief, the privilege of working one day a week so that they will not be eligible to register as unemployed. We would like to know how many workers are actually unemployed. Although this registration is not intended for that purpose we are still anxious to learn how many will have registered.

A very well attended meeting was held last Friday night by Branch No. 1 JSF. Many good reports were made. It was over at an early hour after which we indulged in free discussions, sandwiches and some washdowns.

Within two weeks time we have sold over 150 pamphlets No. 1 and No. 2, of the present, topics of the day, series of the National Headquarters. It is certainly remarkable to see what a literature committee can do if it only will. Every branch of the JSF should make up a committee of literature salesmen. People spend money for everything else and they will buy pamphlets too if properly approached.

In the past few weeks many Socialists and others have predicted the downfall of Hitler and his band of murderers. Some say that in four months, others in one year still others in two years Hitler would be no more. Yet, while anything is possible in this crazy world, we cannot share their views. Many will remember the predictions made before Hitler got into power. Loyal comrades and unionists said nothing of that kind could ever happen. Yet, it happened right before their very eyes. Hitler has the financial backing of International bankers. He has the power to use force and violence. He has his own paid army. With these he can hold any democratic efforts at bay. Even the present conflict in religious circles will only help to whip the religious ministers into line. No, we fear Hitler is here to stay for some time and our prophets had better use their energies in acquiring a complete boycott of German made goods and services.

Sava's Fall Concert, last Sunday, drew a large audience. They had a very good program made all the more so by the appearance of the Bohemian singers, Karl Marx and their string orchestra. Only one more social remains on the schedule of Socialist Club No. 1 JSF and that on New Years Eve, at the SNPJ Hall.

Doctor's Orders

"I told that man I was so dead broke that I had to sleep outdoors, but we wouldn't give me a nickel."

"What's the matter—is he a Scotchman?"

"No; he said he was sleeping outdoors himself and had to pay the doctor for telling him to do it."

Eye to Business

After terrific struggle, the freshman finally finished his examination paper, and then at the end wrote:

"Dear Professor: If you sell any of my answers to the funny papers I expect you to split 50-50 with me."

One of the finest labor magazines published is "The World Tomorrow".